

Savnið miðfyrisitingina í Hoyvík

At Eysturoyartunnilin nú eftir øllum at døma gerst veruleiki, eigur at fáa okkum at tillaga samfelagið eftir nýggja vegakervinum



Hogni Reistrup

Fjarstøðan millum bygdur og býir í Føroyum gerst alsamt styttri. Vit byggja vegakervið út, tí tað er grundarlagið undir einum væl virkandi samfelagi. Fyrimunirnir eru eyðsýndir. So hví ikki gagnnýta fyrimunirnar til fulnar? Hví ikki skipa okkum soleiðis, at vit fáa sum mest burturúr? Føroya størsta samferðsluútbygging stendur fyri framman. Eysturoyartunnilin skal byggjast, tí landið skal knýttast betur saman. Verður uppskotið samtykt, er hetta eitt risa framstig fyri okkum øll. Men framstigið kann ger-

ast enn størri, um vit tillaga tað almenna eftir nýggja ferðslumynstrinum, tá tunnilin letur upp. Og tað ger hann sambært Landsverki í seinnu helvt av 2019. Tá verður eftir ætlan koyrandi undir Tangafjørð. Tað fer at skapa vøkstur á nógvum mótum. Og eisini móguleikar fyri sparingum.

Watch and learn

Flest allar fyritøkur royna at savna deildir sínar í so fáar bygningar sum gjørligt, tí at figgjarligir fyrimunir altíð standast av at miðsavna heldur enn at spjaða – serliga tá umræður umsitingarligt arbeiði. Her eigur tað almenna at hyggja og læra. Sum nú er, er fyrisitingin spjadd í alt ov nógvar ættir. Harvið eru eisini ov nógvar óneyðugar útreiðslur. Verður miðfyrisitingin savnað í einum bygningi, gerst raksturin av tí almenna biligari. Tá kunnu starvsfólkini í aðalráðunum – og tey eru oman fyri 150 í tali - arbeiða

og samstarva undir somu lon. Arbeiðslagið verður høgligari og ódýrari. Tað er einki at taka seg aftur í, at Hoyvíkin liggur stak væl fyri, hugsa vit um staðseting. Verður fyrisitingin savnað í Hoyvíkini, styðjar hetta eisini upp undir, at fólk kunnu verða búsitandi í størri parti av landinum og arbeiða í landsins umsiting. Av tí sama eigur landið eisini at hyggja at, hvussu aðrir almennir stovnar kunnu verða lagdir so nær nýggja vegamótinum sum gjørligt. Hetta er øllum samfelagnum til gagns. Verður umsitingin samlað nær tunnilmunnanum streymoyarmegin, tálmar hetta eisini trýstið á vegirnar í Havnini. Ikki nóg. Men eitt vet. Fylgja haraftrat aðrir almennir stovnar í hølunum á miðfyrisitingini og finna seg til rættis í Hoyvíkini, fara enn færri bilar at brúka alt ov nógva tíð í bíðirøðum um

morgnarnar og eftir arbeiðstíð. Hetta merkir samstundis, at miðbýurin í Havn fær nýggjar móguleikar at menna seg í einum umhvørvi við færri skrivstovubygningum og fleiri íbúðum. Tað er eingin ivi um, at privata vinnulívið alt fyri eitt fer at gagnnýta móguleikarnar og ovurstóru fyrimunirnar, sum skjóta sambandið millum Norðoyggjar, Eysturoynna og høvuðssstaðin ber við sær. Men tað almenna má eisini fylgja við og skipa seg eftir nýggju fortreytunum. **Gott fyri búskapin** Eysturoyartunnilin økir munandi um flytførið hjá bæði vanligu færoyinginum og smáum og stórum fyrirkum. Tunnilin sjóðar okkum betur saman, styttrir dagligu farleiðina hjá fleiri túsund fólki við nærum hálvum øðrum tíma og styrkir harvið bæði okkara kappingarføri, búskap og framleidni. Tá Eysturoyartunnilin er

komin, kunnu fólk úr Norðoyggjum, Eysturoynni, Vágoyynni og Streymoyynni vera í Hoyvík eftir 45 minuttum – og í nógvum færum er koyritíðin styttri. Tá eru 36 minuttir úr Klaksvík til Runavík til Hoyvíkar. Hesir teinar taka við verandi vegakervi ávikavist 68 og 64 minuttir. Hetta er ein øgilig sparing. Og harvið eisini ein øgiligur vinningur fyri samfelagið. Men vit eiga eisini at krevja, at tað almenna umskipar seg, tá vegakervið er fyri so stórum broytingum. **Samfelagið má verða dagført** Tað munna vera fá lond í heiminum, ið hava so gott vegakervi innanlands sum Føroyar, tá tær verða knýttar saman við undirsjóvartunli millum Streymoyynna og Eysturoynna. Hetta sigi eg ikki fyri at rósa okkum sjálvum. Men tá vit byggja út land okkara so miðvíst, sum alt

bendir á, at vit gera komandi árin, tá mugu øll onnur lið í samfelagnum fylgja við. Hvussu nógv landið fær burtur úr Eysturoyartunlinum veldst um, hvussu væl vit fyrireika okkum til dagin, tá tunnilin letur upp. Landið skal elta slóðina hjá teimum privat, ið longu leggja til rættis framtíðar virksemd eftir broyttum fortreytum. Tess betur vit fyrireika okkum til 2019, tess betri verður samfelag okkara fyri, tá tunnilin letur upp. Ynskja vit eitt væl ríkið samfelag, er avgerandi neyðugt at hyggja at, hvussu vit kunnu trimma almenna geiran. Kunnu vit um somu tíð tvinna fólk ið í landinum betur saman soleiðis, at so nógv sum gjørligt hava javnari atgongd til arbeiðspláss hjá tí almenna, eru vit væl á veg. Tá hava vit dagført samfelagið til 2019 og nógv ár fram í tíðina.

Gjøgnumskygni og opinleiki er styrki



Andrass Skaalum

Limur í Umboðsráðnum hjá Ognarfelag Tryggingartakaranna

Sum Umboðsráðlimur í Ognarfelag Tryggingartakaranna, heilsa eg øllum kreftum vælkomnum, ið veruliga vilja virka fyri menning, opinleika og dynamikki. Sjálvur eri eg ikki valevni í hesum umfarið. **Kunning um íløgur** Feløg, ið rekur tryggingar- ella bankavirksemi, skulu kunngera sínar roknskapir, sambært lóg um banka- og tryggingarvirksemi. Eigur felagið 5% ella meir av partapeninginum í øðrum felag, skal hetta upplýst í roknskapinum, hesir

upplýsingar kann ein og hvør við áhuga, leita fram og kunna seg um. Roknskapirnir hjá TF Holding eru tøkir á heimasíðuni hjá Tryggingarfelag Føroya, tað er tí møguligt at kunna seg við nøvnini á teimum feløgum, har ognarparturin er 5% ella hægri (Sjá "Kapitalpartar í tilknýttum fyrirkum"). Roknskapirnir hjá eitt nú "TF Íløgur" og "TF Ognir", eru ikki tøkir á heimasíðuni, tað er ikki lógarkrav at hesir skulu kunngerast, men kundu gjarna verði lagdir út, sum kunning til ánararnar og Umboðsráðslimir. Sum nú er, er støðan tann, at um tú vil vita meira um hesar roknskapir, mást tú venda tær til skrásetingina, ella gjalda fyri at tekna hald á netinum, ið gevur atgongd til roknskapir. Tað er trupult at fylgja við, tá íløgur verða gjørdar í onnur íløgufeløg, sum aftur gera íløgur, og á tann hátt greina seg út til alt fleir ymisk feløg í Føroyum og uttanlands. Her er tørvur er á betri kunning og gjøgnumskygni,

fyrir at finna samanhangin í slíkum íløgum. **Nevnd og leiðsla í feløgum** Ein annar spurningur er samanfall av persónum í teim ymsu nevndunum í samtakinum. Her er umráðandi, at somu persónar ikki ganga ov nógv aftur í teim ymsu feløgnum, at byrgja fyri nepotismu, vina og kenningar politikki. Áhugi og hugflog hjá lagsbrøðrum og vinum, kunnu bráðliga gerast tvíeggjað svørð, ið avlagar skilvísi í avgerðum, har vágiligar avgerðirnar í ringasta førri kunnu hótta tilverugrundarlagið hjá feløgnum. TF Holding er ein stóru leikari í Føroyska vinnulívinum, sum við keypinum av EIK banka gjørdist munandi størri, og er vorðin ein rættiligur tungvektari í Føroyska samfelagnum. Vit hava tíverri áður uppliva, at sterk feløg eru snáva, m.a. tí skipanir, mannagongdir og eftirlit í feløgum ikki hava virkað nóg væl, tá brúk hevur verið fyri at tær veruliga virka til fulnar.

Í slíkum færum eru eyðkennini gjarna maktstrið og skuggaspæl, at virðingin fyri reglum og mannagongdum verður niðarlaga og at kunningin er avmarkað, misvísandi ella populistisk og innihaldsleys. Tað er umráðandi at skipanir og eftirlit alsamt eru samansett á ein hátt, ið gevur best móguliga trygd fyri framhaldandi og sunnum rakstri av samtakinum. Gjøgnumskygni og endurmeting av skipanin við jøvnum millumbilum eru umráðandi fyri eina dynamiska skipan og nøktandi eftirlit. **Samfelagslig menning** Ognarfelagið (TF Holding) og feløgini í samtakinum hava stóran leiklut og stóra ábyrgd í Føroyska samfelagnum. Við síni styrki og peningaligu íløgum, er felagið við til at menna færoyska samfelagið og hevur móguleika at gera mun, har onnur ikki røkka. Umráðandi er at hava eitt rímiligt og opið samskipti, um hvar og hvussu samtakið best kann gera gagna við sínum íløgum, og ikki minst, hvat samtakið skal halda

seg frá, fyri ikki at gerast ein forðing fyri aðrar áhugaðar íleggjarar, ið ikki eru so stórir sum TF Holding. Avgerandi er hvussu hetta framhaldandi kann gerast á besta og tryggasta hátt, samstundis sum virðingin fyri peninginum hjá ánarunum er í hásæti. Okkum nýtist ikki altíð at verða samd um alt, avgerandi er tó, at vit hava eitt opið og konstruktivt orðaskifti um móguleikar, so vit eftirfylgjandi kunnu gera best móguligar niðurstøður. **Umboðsráðið** Umboðsráðið verður valt beinleiðis av tryggingartakarunum, sum vegna ognararnar velur nevndarlimirnar í Ognarfelagnum (TF Holding), at hava leiðsluna í samtakinum, hesi mannað ella velja umboð í tær ymsu nevndirnar í samtakinum. Einstakar nevndir hava tó eisini umboð, ið verða vald av starvsfólki í samtakinum. Umráðandi er, at felagi verður ríkið skynsamt, at gjøgnumskygni er so gott sum gjørligt, og ikki minst at Umboðsráðið fær nøktandi

kunning um øll viðurskipti í samtakinum. Bøtt samskiptið millum nevnd og Umboðsráð um strategiskar spurningar er ynskiligt. Somuleiðis ein størri opinleika beinleiðis til ánararnar, ið eru allir tryggingartakararnir. Sum tryggingartakari og ánari, hevur tú móguleika at gera ávirkan tína galdandi, við at brúka tín atkvøðurættin at velja limir í umboðsráðið. Takið væl ímóti áheitanum frá valevnunum til umboðsráðið, tey skulu jú gera vart við seg og helst eisini kunna um hvørji mál, tey vilja virka fyri í Umboðsráðnum. Spyrji gjarna valevnini, um tey vilja verða við til at styrkja felagið við at betri um gjøgnumskygni og virka fyri at menna opinleikan í samtakinum. Velur tú fólk inn, ið vilja virka fyri størri opinleika, gjøgnumskygni og dynamikki, hevur tú gjørt títt til, at styrkja felagið á hesum øki. Gott Umboðsráðsval